

התיר מכירה

Although *פרוזבול* had a basis to work *התורה*, the *גמרא* still questions the propriety of circumventing the *halacha*.

1. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לו עמוד א

תנן התם: פרוזבול אינו משמט, זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה +דברים ט"ו+ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגוי, עמד והתקין פרוזבול; וזה הוא גופו של פרוזבול: מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני, שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינים חותמים למטה או העדים. ומי איכא מידי, דמדאורייתא משמטא שביעית, והתקין הלל דלא משמטא? אמר אביי: בשביעית בזמן הזה,

2. תוספות מסכת גיטין דף לו עמוד א

מי איכא מידי דמדאורייתא משמט שביעית ותיקן הלל דלא משמט - השתא לא בעי רבא לשנויי אהך קושיא דהפקר ב"ד היה הפקר כדמשני בתר הכי משום דקשיא ליה דלא היה לו להלל לעקור שביעית שהיא דאורייתא ואע"ג דדרשינן בספרי ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך (דברים טו) ולא של אחיך בידך מכאן אמרו המלוה חבירו על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין מ"מ לא היה לו לעשות תקנה ללמד לעשות כן שביטל בכך השמטת כספים שצותה תורה

3. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף מז עמוד א

אמר רבה: אע"פ שאין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מידי מעשר, שנאמר: +ויקרא כ"ה+ כי לי הארץ, לי קדושת הארץ, אבל יש קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות, שנאמר: +תהלים קטו+ השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם; ור"א אומר: אע"פ שיש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מידי מעשר, שנאמר: דגנד, ולא דגן עובד כוכבים, אבל אין קנין לעובד כוכבים בא"י לחפור בה בורות שיחין ומערות, שנאמר: לה' הארץ.
ת"ש: ישראל שלקח שדה מעובד כוכבים עד שלא הביאה שליש, וחזר ומכרה לו משהביאה שליש - חייבת במעשר, שכבר נתחייבה; נתחייבה אין, לא נתחייבה לא! הכא במאי עסקין - בסוריא, וקסבר: כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש.

First issue: Can Non Jewish ownership exempt the fields from *שמייטוה*?

4. רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה י

עכו"ם שקנה קרקע בא"י לא הפקיעוה מן המצוות אלא הרי היא בקדושתה, לפיכך אם חזר ישראל ולקחה ממנו אינה ככיבוש יחיד אלא מפריש תרומות ומעשרות ומביא בכורים והכל מן התורה כאילו לא נמכרה לעכו"ם מעולם ויש קנין לעכו"ם בסוריא להפקיע מן המעשרות ומן השביעית כמו שיתבאר.

The status of *shemita* today may be *מדרבנן*. If so can non Jewish ownership exempt the fields from *shemita*? (opinion of the *ספר התרומה*).

5. שולחן ערוך יורה דעה סימן שלא סעיף ב

ו' בזמן הזה, אפילו במקום שהחזיקו בו עולי בבל, ואפילו בימי עזרא אין חיוב תרומות ומעשרות מן התורה, אלא מדבריהם. מפני שנאמר: כי תבואו משמע ביאת כולכם ולא ביאת מקצתן, כמו שהיתה בימי עזרא. הגה: ד' ז' ויש חולקין, וסבירא להו דחייבין עכשיו בארץ ישראל בתרומות ומעשרות מדאורייתא, אך לא נהגו כן (טור בשם ר"י).

6. ביאור הגר"א על שולחן ערוך יורה דעה סימן שלא סעיף יא

[ח' ונ"ל כו'. ונראה דה"ה לענין קנין עובד כוכבים בזה"ז דרבנן יש קנין בא"י כמו בסוריא וערש"י בגטין שם ד"ה בסוריא כו' (ועי"ל סוף ס"ק ו') וז"ש בס"ב בהג"ה וי"ח כו' אך לא נהגו כן:]

Second Issue: Is it permitted to sell a field in Israel to a *גוי*?

7. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד א

דאמר קרא: +דברים ז'+ לא תחנם, לא תתן להם חנייה בקרקע. האי לא תחנם מיבעי ליה דהכי קאמר רחמנא: לא תתן להם חן! א"כ, לימא קרא לא תחונם, מאי לא תחנם? שמע מינה תרתי. ואכתי מיבעי ליה דהכי אמר רחמנא: לא תתן להם מתנת של חנם! אם כן, לימא קרא לא תחונם, מאי לא תחנם? שמע מינה כולהו. תניא נמי הכי: לא תחנם - לא תתן להם חנייה בקרקע; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם חן; דבר אחר: לא תחנם - לא תתן להם מתנת חנם.

8. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנא סעיף ז

אין מוכרין להם טו' בארץ ישראל כל דבר המחובר, כגון אילן וקמה, טז' אבל מוכרים על תנאי יד שיקוץ,

וקוצץ.

Will the הלכה be different if 1. temporary sale, 2. the ultimate result benefits the Yishuv, 3. the purchaser is an arab (i.e. does not worship זרע עבודה), 4. only the trees with the immediate ground underneath them are sold?

If the sale is אסור, does that nullify the transaction?

9. תוספות מסכת בבא מציעא דף י עמוד ב

וא"ת מאי נ"מ בין למ"ד אי בעי עביד ובין למ"ד שליח בר חיובא לא לקי על הקדושין לרבא דאמר בעשרה יוחסין (קדושין דף עח.). קידש אינו לוקה בעל לוקה וי"ל דכי בעל אח"כ לוקה אף על הקדושין כדמוכח בריש תמורה (דף ה. ושם) א"י י"ל דאף לרבא נפקא מינה דאי יש שליחות חלין הקדושין ואי אין שליחות אין חלין הקדושין.